

РЕШЕНИЕ

№ 5450

гр. София, 27.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 127 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ЯНА М. ФИЛИПОВА

при участието на секретаря МАРИЯ Т. СТОЯНОВА
като разглежда докладваното от ЯНА М. ФИЛИПОВА Гражданско дело № 20221110121161 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 124 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба от Р. И. М. проти в (фирма) с искане да бъде признато за установено в отношенията между страните, че ищецът не дължи на ответното дружество сумата в размер на 541 лева, представляваща част от сума в общ размер на 1041 лева - цена на начислени В и К услуги за периода от 21.04.2015 г. до 19.02.2018 г. по партида с абонатен номер 1003029192 за имот, находящ се в гр. (адрес).

В исковата молба са изложени твърдения, че при справка в деловодството на ответното дружество, ищецът установил, че е титуляр на партида с клиентски № **** открита за имот, находящ се в гр. (адрес), по която била начислена сумата общо в размер на 1041 лева за периода от 21.04.2015 г. до 19.02.2018 г., представляваща цена на доставени В и К услуги. Процесуалният представител на страната поддържа, че между Р. М. и (фирма) не съществува валидно облигационно правоотношение по договор за В и К услуги, поради което ответникът е открил партида на името на ищеца без правно основание, което твърдение „*било потвърдено с влязло в законна сила Решение от 14.02.2022 г. по гр. д. № 19435/2021г. по описа на Софийски районен съд, 55 състав*“, с което е уважен предходен частичен отрицателен установителен иск на страната срещу дружеството. В исковата молба са изложени твърдения, че ответникът не е доставил услуги на начислената стойност, че не са спазени изискванията за реално отчитане на общия водомер в сградата, така и индивидуалния в имота, поради което ищецът не дължи плащане на начислената сума. При условията на евентуалност страната намира, че процесните вземания са погасени по давност. С молба-уточнение от 15.11.2022 г. ищецът поддържа, че настоящият иск се явява втори по ред и представлява непредявена част от общата сума за процесния период. Направено и искане сторените от страната разноски да бъдат възложени в тежест на ответника.

В срока по чл. 131 ГПК процесуалният представител на ответника навежда доводи за

недопустимост на производството, поради установеното от съда с влязло в сила Решение по гр. д. № 19435/2021 г. по описа на Софийски районен съд, 55 състав, несъществуване на материалното право. В подадения отговор са развити съображения, че частичното предявяване на отрицателни установителни искове представлява превратно упражняване на процесуални права, което цели възлагане на разноски в тежест на дружеството. При условията на евентуалност процесуалният представител на страната поддържа, че ответникът признава иска и доколкото не е дал повод за завеждане на делото на ищеца не се следват съдебни разноски в производството.

По допустимостта на производството, съдът намира следното:

Несъмнено институтът на частичния иск е допустим, като същият е предмет на Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълк. дело № 3/2016 г. по описа на ВКС, ОСГТК, в което обаче е разгледана възможността единствено за предявяване на частичен осъдителен иск. В тази връзка, Върховният съд изяснява, че предмет на всяко гражданско дело е претендираното или отричано от ищеца спорно субективно материално право, което се въвежда в процеса чрез правното твърдение на ищеца, съдържащо се в исковата молба и което следва да бъде индивидуализирано от ищеца чрез основанието и петитума на иска. Основанието на иска обхваща твърдените от ищеца факти и обстоятелства, от които произтича претендираното субективно материално право, т.е. правопораждащите го юридически факти, като в случаите на предявен частичен иск за парично вземане ищецът претендира само част от размера на вземането, но основанието на иска, включително при предявяването му като частичен, е единно и неделимо, поради което обективните предели на силата на пресъдено нещо на решението по частичния осъдителен иск ще обхванат основанието на вземането в пълен обем. В този смисъл, в тълкувателното решение е формулиран извод за недопустимост на последващ иск за непредявената разлика от вземането, в случай че първоначално предявеният частичен осъдителен иск е бил отхвърлен (тъй като с това решение е отречено със СПН съществуването на основанието на вземането в пълен обем); респ. при уважаване на частичния иск СПН на решението обхваща общите правопораждащи факти на вземането, така че е недопустимо в последващия исков процес за остатъка от вземането да се спори относно основанието на вземането и правната му квалификация.

Изложените тълкувателни разяснения несъмнено обуславят наличие на правен интерес от предявяване на частичен осъдителен иск за парично вземане, по който ищецът би получил частична защита на претендираното от него вземане до заявения размер и установяване на основанието на това вземане в пълен обем, но същите са напълно неприложими в хипотезата на предявен частичен отрицателен установителен иск. Съгласно разясненията дадени с Решение № 60215/15.07.2022 г. по гр. д. № 3616/2020г. по описа на ВКС, IV ГО, Решение № 173/25.06.2014 г. по гр. д. № 1025/2014г. по описа на ВКС, I ГО и д р . при отрицателният установителен иск, за разлика от всички останали искове, основанието на иска (чл. 127, ал. 1, т. 4 ГПК) не е негов индивидуализиращ белег, тъй като искът е един независимо от поддържаните доводи за недължимост на дадено вземане. Самото естество на иска освобождава ищеца от задължението да посочи в исковата молба „обстоятелствата, на които се основава искът”. При този вид претенция ищецът отрича съществуването на спорното право. Ищецът може да твърди, че оспорваното право никога не е възниквало и поради това няма задължение да посочва юридическия факт, от който спорното право се поражда. При предявен отрицателен установителен иск ответникът следва да удостовери съществуването на претендираното от него право. Тъй като ищецът изобщо отрича претендираното от ответника право ответникът трябва да изчерпи в заведения процес всички основания, въз основа на които то е могло да се породи до постановяване на решението. Като последица от това силата на пресъдено нещо при отрицателния установителен иск има по-широки обективни предели от силата на пресъдено нещо по уважен положителен установителен иск. Когато е уважен отрицателен установителен иск, правото, което е било негов предмет се отрича, без оглед на някакво конкретно определено правопораждащо го основание, а с оглед на всички възможни до приключване на устните

състезания негови основания. Като последица от това, докато отхвърленият положителен установителен, осъдителен или конститутивен иск може да бъде предявен със същия петитум въз основа на едно ново основание, без да има значение кога то е възникнало, ответникът по уважен отрицателен установителен иск може да предяви нов иск за правото, което е било съдебно отречено, само ако го основе на факт, възникнал след приключване на устните състезания, въз основа на които е било постановено влязлото в сила решение. От друга страна, ако се приеме, че уважаването на частичния отрицателен установителен иск е равнозначно на отхвърляне на частичен положителен установителен или осъдителен иск, то силата на пресъдено нещо в тези случаи разпростира действието си и за непредявената част (доколкото несъществуването на част от цялото вземане поради неосъществяване на правнорелевантните за възникване на твърдяното субективно материално право факти е равнозначно на несъществуване и на разликата до неговия пълен обем – съобразно мотивите на Тълкувателно решение № 3/22.04.2019 г. по тълк. дело № 3/2016 г. по описа на ВКС, ОСГТК).

В разглеждания случай ищецът поддържа, че между страните по спора не съществува валидно облигационно правоотношение, поради което ответникът без правно основание начислил на името на Р. И. М. по партида с аб. № **** по която на нейно име е начислено задължение в размер общо на 1041 лева за периода от 21.04.2016 г. до 19.02.2018 г. като изрично на страница две от исковата молба страната сочи, че „истинността на изложеното е установена“ с влязло в сила Решение от 14.02.2022 г. по гр. д. № 19435/2021 г. по описа на Софийски районен съд, 55 състав. Предвид изложеното се поставя резонният въпрос какъв е предмета на настоящото дело след като с влязъл в сила съдебен акт вземането на ответника за целия период е отречено. Съдът намира, че в разглежданата хипотеза последващ частичен отрицателен установителен иск за разликата какъвто е разглеждания случай е недопустим поради формираната вече сила на пресъдено нещо за целия размер на вземането, а именно, че за процесните период и имот ищецът не дължи заплащане на начислените по откритата партида суми за потребени В и К услуги. Настоящата последваща частична претенция е недопустима поради формираната вече сила на пресъдено нещо между страните, като с уважаване на една частична отрицателна установителна претенция ищецът практически е получил защита в пълен обем. С Определение № 5619/05.05.2023 г. по ч. гр. д. № 4484/2023 г. по описа на СГС, ЧЖ-І-Н е прието, че предявяването на втори отрицателен установителен иск за друга част от същото вземане е процесуално недопустимо на основание чл. 299, ал. 1 ГПК, а и с оглед на указанията по тълкуването на закона с Тълкувателно решение № 3/22.04.2019г. по тълк. дело № 3/2016 г. на ВКС, ОСГТК.

В допълнение следва да бъде съобразено, че в действителност с предявяване на частичен отрицателен установителен иск ищецът цели да получи защита за цялото оспорено от него вземане, т.е. с тази частична претенция той би ограничил не собствената си защита в рамките на образуваното производство, а защитата, която ответникът би могъл да получи при отхвърлянето на частичния иск, тъй като в този случай ще се формира сила на пресъдено нещо за съществуване в полза на ответника на вземане само до частичния размер на иска. Подобен резултат обаче не може да се приеме за съвместим с диспозитивното начало и чл. 6, ал. 2 ГПК, защото в рамките на този принцип се дава възможност на ищеца да ограничи пределите на защитата, която той търси в образуваното производство, а не да ограничава защитата, която ответникът би могъл да получи по това дело. В подкрепа на изложеното виждане са Определение № 4784/03.12.2021 г. по ч. гр. д. № 1396/2021 г. по описа на СГС, Решение № 1582/29.03.2023 г. по в. гр. д. № 7382/2021 г. по описа на СГС, IV-E въззивен състав и Решение № 1624/30.03.2023 г. по в. гр. д. № 3076/2022 г. по описа на СГС, IV-E въззивен състав и Решение № 5618/03.11.2023 г. по в. гр. д. № 39/2023 г. по описа на СГС, IV-A въззивен състав. С посочените съдебни актове на въззивната инстанция е прието, че с разглеждане на частичен отрицателен установителен иск се създава възможност за злоупотреба с право и заобикаляне на закона – на разпоредбите за родова подсъдност, допустимост до касационен контрол, размер на дължимата за разглеждане на спора държавна такса и т.н. В допълнение следва да се посочи, че с предявяване на множество частични отрицателни установителни иски за недължимост на едно и също вземане може

да се достигне до присъждане на съдебни разноси в тежест на ответника включително и за адвокатско възнаграждение по множество дела, което е несъвместимо с принципа за добросъвестност при упражняване на процесуални права, доколкото по същество ищецът оспорва дължимостта на цялото вземане.

Независимо от изложеното съгласно задължителните указания дадени от въззивната инстанция с Определение № 806/18.01.2024 г. по ч. гр. д. № 10214/2023 г. по описа на СГС, ЧЖ-І-Б, с което постановено от настоящия състав прекратително определение е отменено, предявеният частичен отрицателен установителен иск е допустим.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид доводите и възраженията на страните, приема следното:

В доказателствена тежест на ответника е да установи, при условията на пълно и главно доказване, че в процесния период между страните по делото е съществувало валидно облигационно правоотношение по договор за предоставяне на В и К услуги, както и че в периода, за който е начислено процесното вземане е извършил в договореното качество и срок услуги по доставка, отвеждане и пречистване на вода, както и начина на отчитане на консумираните услуги. Във връзка с направеното възражение за изтекла тригодишна погасителна давност в тежест на ответника е да установи настъпването на обстоятелства, обуславящи основание за спиране или прекъсване на погасителната давност по смисъла на чл. 115 и чл. 116 ЗЗД.

В доказателствена тежест на ищеца по предявения отрицателен установителен иск с правна квалификация чл. 124, ал. 1 ГПК е да установи, че с поведението си ответното дружество е дало повод за завеждане на делото.

При съобразяване на становището на страните с доклада по делото е обявено за безспорно и ненуждаещо се от доказване, че ищецът не притежава качеството потребител на В и К услуги за абонатен номер 1003029192 за имот, находящ се в гр. (адрес). Предвид изложеното предявеният частичен отрицателен установителен иск е основателен.

По въпроса за съдебните разноси, съдът намира следното:

На първо място съдът намира, че с предявяване на втори по ред отрицателен установителен иск ищецът упражнява превратно процесуалните си права с цел в негова полза да бъдат присъдени съдебни разноси в две производства вместо само в едно, поради което разноси по настоящото дело не му се следват.

На следващо място съдът намира, че е налице и хипотезата на чл. 78, ал. 2 ГПК. Предпоставките по чл. 78, ал. 2 ГПК за освобождаване на ответника от отговорността за разноси са: 1/ да не е дал повод за завеждане на иска и 2/ да признае иска. В случая исковата претенция е призната с отговора на исковата молба.

Относно даването повод за завеждане на делото, настоящият съдебен състав намира следното:

Отговорност за разноси би възникнала за кредитора, ако той предприеме съдебни мерки или оспори предявения основателен иск за несъществуване на вземането поради липса на валидно облигационно правоотношение и изтекла погасителна давност. Отговорност за разноси би възникнала за кредитора, ако е разполагал с изпълнителен титул, възможност за друга извънпроцесуална принуда или е дал друг повод за предявяването на иска.

Кредиторът има право да претендира вземането си от длъжника и, ако го получи то ще е надлежно, дори и ако плащането е направено след изтичането на давността за вземането /чл. 118 от ЗЗД/. Същевременно той не е задължен да съобразява изтеклата в полза на длъжника погасителна давност и сам да намалява размера на претенцията си с евентуално погасената по давност част от задължението.

Обстоятелството, че за процесния имот и период са издадени фактури за описаните в исковата вземания не би могло да бъде разглеждано като повод за завеждане на делото. Начисляването на сумите и незаличаването им служебно в счетоводните регистри на

ответника също не е поведение несъвместимо с приложението на последиците на чл. 78, ал. 2 ГПК, доколкото длъжникът може да реши да изпълни задължението си по арг. от чл. 118 ЗЗД. Изрично в Определение № 4077/09.05.2022 г. по ч. гр. д. № 2360/2022 г. по описа на СГС, ЧЖ – I – А състав, е прието, че отразяването във фактури или в съобщения към фактури на суми, част от които са за задължения с изтекла погасителна давност, както и изявление на служител при ответника за тяхното събиране по принудителен път, не обективизира поведение на кредитора, даващо повод за завеждане на отрицателен установителен иск. Погасените по давност вземания са естествени и кредиторът продължава да е техен носител, поради което извънсъдебното поддържане да са дължими не може да се възприеме като повод за образуване на делото.

Извод, че ответникът е дал повод за завеждане на настоящото дело не може да бъде изведен от обстоятелството, че по заявление на (фирма) е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК срещу ищеца доколкото видно от представения по делото препис от Разпореждане № 20275904/14.12.2020 г. по ч. гр. д. № 3031/2020 г. по описа на СРС, 87 състав, заповедта за изпълнение е обезсилена преди подаване на исковата молба, по която е образувано както гр. д. № 19435/2021г. по описа на Софийски районен съд, така и настоящото производство.

Предвид изложеното на основание чл. 78, ал. 2 ГПК на Р. И. М. не се следват разноски за настоящото производство, като в тежест на ищеца следва да бъдат възложени направените от ответника съдебни разноски за юрисконсулско възнаграждение на процесуалния представител на страната в размер на 100 лева, изчислено съобразно разпоредбата на чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37 ЗПП вр. чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявен от Р. И. М., ЕГН *****, със съдебен адрес в гр. (адрес), против (фирма), ЕИК *****, със седалище и адрес на управление в гр.(адрес), частичен отрицателен установителен иск, че ищецът не дължи на ответното дружество сумата в размер на 541 лева, представляваща част от сума в общ размер на 1041 лева - цена на начислени В и К услуги за периода от 21.04.2015 г. до 19.02.2018 г. по партида с абонатен номер 1003029192 за имот, находящ се в гр. (адрес), която част е различна от частта предмет на гр. д. № 19435/2021 г. по описа на Софийски районен съд.

ОСЪЖДА Р. И. М., ЕГН *****, със съдебен адрес в гр(адрес) да заплати на (фирма), ЕИК ***** със седалище и адрес на управление в гр.(адрес), на основание чл. 78, ал. 2 ГПК, сумата в размер на 100 лева, представляваща сторени съдебни разноски в настоящото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване от страните с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____